

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 37/2021)

София, 29 септември 2021 г.

Съдържание

1.	Проведени основни селскостопански мероприятия към 23.09.2021 г.	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	7
2.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	8
3.	Цени	9
3.1	Зърнени и маслодайни култури	9
3.2	Плодове и зеленчуци	10

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни селскостопански мероприятия към 23.09.2021 г.

1.1 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

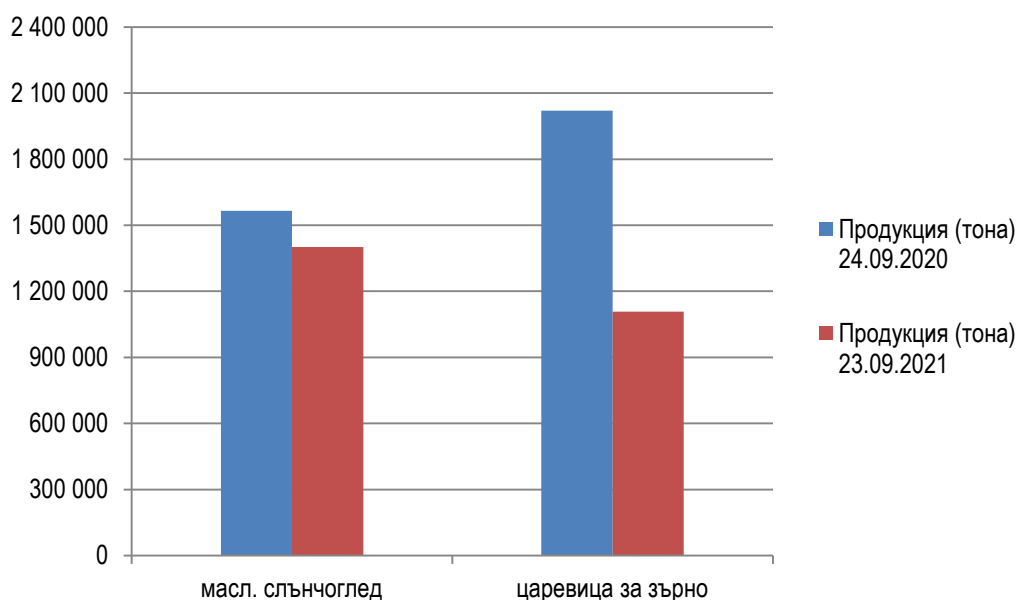
Кампанията по прибиране на реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно продължава да се движи с по-бавни темпове спрямо миналата година. Така, въпреки наблюдаваните значително по-високи добиви, към 23 септември 2021 г. производството на двете култури изостава съответно с 10,4% и 45,2% на годишна база.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 23.09.2021 г.

	23.09.2021					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед	837 888	571 642	68,2%	1 401 801	245	3,5%	-26,4%	-10,4%	21,3%
царевица за зърно	573 673	197 871	34,5%	1 106 917	559	-0,1%	-52,7%	-45,2%	15,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ
Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 23.09.2021 г., сравнено със същия период на 2020 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

По оперативни данни, събраното количество тютюн тип „Бърлей“ до момента е със 7% над нивото отпреди една година, което се дължи на по-високия добив от единица площ. Същевременно, при производството на тютюн от типовете „Ориенталски“ и „Вирджиния“ е

налице намаление респективно с 6,6% и 10% на годишна база, поради редуциране на площите.

Площи и производство на тютюн към 23.09.2021 г.

	23.09.2021				Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 343	2 343	3 547	151	-9,1%	-9,1%	-6,6%	2,7%
Тютюн-Вирджиния	956	912	1 178	129	-24,1%	-22,5%	-10,0%	16,2%
Тютюн-Бърлей	191	186	502	270	-31,8%	-28,7%	7,0%	50,0%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от МЗХГ

1.3 Площи и производство на зеленчуци

На този етап от открити площи са добити с около 3% по-малко пипер спрямо година по-рано и с между 13,7% и 40,6% по-малко картофи, домати, краставици и зеле. При пипера и картофите това се дължи на по-късното прибиране на реколтата през настоящата година, а при домати и краставиците – основно на по-малкото засадени площи. Към момента продукцията от дини и пъпеши бележи ръст от респективно 37,1% и 22% на годишна база, като и при двата продукта се наблюдава съществено повишение на средните добиви.

Общо за периода от началото на 2021 г. досега, оранжерийното производство на домати и краставици е съответно с 6,4% и 10,5% над миналогодишното.

Площи и производство от зеленчуци, дини и пъпеши към 23.09.2021 г.

	23.09.2021				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (дка)	Реколтирани площи (дка)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	10 605	5 561	100 043	1 799	9,8%	-21,6%	-13,7%	10,1%
домати на открито	2 248	2 046	31 038	1 517	-18,0%	-18,6%	-22,6%	-4,9%
краставици на открито*	509	503	7 916	1 574	-34,5%	-33,9%	-25,9%	12,0%
пипер на открито	2 695	2 339	32 144	1 374	4,4%	-6,9%	-3,2%	3,9%
зеле	1 220	272	5 689	2 092	-10,2%	-32,7%	-40,6%	-11,7%
дини	4 960	4 650	103 071	2 217	7,3%	11,8%	37,1%	22,8%
пъпеши	2 778	2 700	32 593	1 207	1,5%	0,3%	22,0%	21,7%

	23.09.2021				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (дка)	Реколтирани площи (дка)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
домати в оранжерии	465**	444**	38 723	8 721	-14,8%	-4,9%	6,4%	11,9%
краставици в оранжерии	443**	409**	44 243	10 817	1,1%	0,0%	10,5%	10,5%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* вкл. и корнишони

** Данните са за разгънати площи.

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Последните оперативни данни сочат увеличение на продукцията от праскови, орехи и малини с между 3,9% и 20,3% спрямо година по-рано. При малините и орехите това е в резултат на по-високите средни добиви, а при прасковите - на по-големия размер реколтирани площи до момента. От друга страна, производството на сливи, круши, ябълки и грозде (винено и десертно) изостава в рамките на 6,5% - 9,6% на годишна база, основно поради по-малкото реколтирани площи (с изключение на сливите).

Площи и производство от трайни насаждения към 23.09.2021 г.

	23.09.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 600	1 058	8 526	806	-14,7%	-8,9%	6,8%
круши	633	277	1 442	521	-7,4%	-8,8%	-1,5%
праскови	3 008	2 952	21 941	743	4,6%	3,9%	-0,7%
сливи	9 280	7 749	52 272	675	10,7%	-6,5%	-15,5%
кайсии	2 969	2 950	23 009	780	*	*	*
орехи	9 268	774	1 081	140	-4,7%	8,3%	13,8%
малини	1 887	1 730	5 982	346	-8,7%	20,3%	31,6%
лозя винени	33 302	10 692	67 751	634	-18,9%	-9,5%	11,6%
лозя десертни	2 771	1 915	10 371	542	-9,9%	-9,0%	1,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

Забележка: Данните за площи за реколтиране с круши и с винени лозя от предходния бюлетин са ревизирани.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

2021/22 пазарна година

От началото на настоящата пазарна година до 26 септември 2021 г. през Пристанище Варна¹ са изнесени общо 609,2 хил. тона пшеница (в т. ч. 27 хил. тона през последната седмица), което представлява ръст от 62,3% на годишна база. Експортът на ечемик през порта също е над отчетения година по-рано – с 21,6%, макар да остава в застои за поредна седмица. Все още не са преминавали товари с рапица от реколтата `2021.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.07.2020 – 26.09.2020	05.07.2021 – 26.09.2021	Изменение на годишна база
пшеница	375 344	609 222	62,3%
ечемик	43 228	52 572	21,6%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколтата `2021 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

2020/21 пазарна година

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени култури - по морски, речен и сухоземен път), през изминалата 2020/21 пазарна година извън страната са реализирани общо 3 570,6 хил. тона пшеница, 319 хил. тона ечемик и 192,4 хил. тона рапица. И при трите култури се наблюдава намаление на експорта спрямо предходния сезон - съответно с 28,2%, 0,8% и 47,5%, обяснимо с по-слабата реколтата `2020.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

2021/22 пазарна година

При отчетени 58 хил. тона за последната седмица, общият експорт на царевица за зърно през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2020 г. до момента изпреварва миналогодишния с 5,9%. Засега през порта не са преминавали товари със слънчоглед от новата реколтата.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	30.08.2020 – 26.09.2020	30.08.2021 – 26.09.2021	Изменение на годишна база
царевица	119 559	126 563	5,9%
слънчоглед	-	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

От началото на септември 2020 г. досега не е регистриран износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

2020/21 пазарна година

Предварителните данни на НСИ за периода септември 2020 г. – юни 2021 г. сочат свиване на износа на царевица с 36,6% на годишна база, до 1 658,7 хил. тона. Експортираното количество слънчоглед също намалява, но по-слабо - с 6,4%, до 707,6 хил. тона.

2.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

2021/2022 пазарна година

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2021 г. за есенните и м. септември 2021 г. за пролетните култури) до момента няма данни за импорт на пшеница, ечемик, рапица и слънчоглед през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас. През последната седмица за пръв път е реализиран внос на царевица през Пристанище Варна, в размер на 3,9 хил. тона.

2020/2021 пазарна година

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през изтеклата 2020/21 година в страната са внесени 24,3 хил. тона пшеница, което представлява спад от 52,3% спрямо предходния пазарен сезон. Същевременно, доставките на рапица от чужбина нарастват над четири пъти, достигайки 78 хил. тона, а тези на ечемик – с 12,9%, до 1,7 хил. тона.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общият внос на слънчоглед за периода септември 2020 г. – юни 2021 г. е в размер на 800,8 хил. тона - със 7,7% повече на годишна база. Макар да нараства над три пъти спрямо аналогичния период на предходния сезон, импортът на царевица остава сравнително малък – 65 хил. тона.

2.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари - юни 2021 г. вносът на пресни зеленчуци в страната нараства с 10,7% на годишна база, до 182,4 хил. тона, а този на пресни плодове - с 9%, до 181,2 хил. тона.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – юни 2021 г., сравнено със същия период на 2020 г., тона

Поток	Продукти	януари - юни 2020	януари - юни 2021	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	164 759	182 360	10,7%
	пресни плодове	166 248	181 237	9,0%
Износ	пресни зеленчуци	20 550	33 643	63,7%
	пресни плодове	23 958	23 649	-1,3%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2021 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Увеличението на общия внос на пресни зеленчуци е свързано най-вече с по-големите доставки на домати – с 9,9 хил. тона (19,2%), краставици – с 5,2 хил. тона (32,3%) и пиперки – с 3 хил. тона (20,9%). Повишение се регистрира и при импорта на гъби, зеле, лукови зеленчуци, марули и тикви – в границите от 6,9% до 24,8%. От друга страна, доставените количества картофи и моркови спадат респективно със 17,6% и 15,2%.

Около 58% от целия внос на пресни плодове за периода януари - юни 2021 г. се формира от цитрусови плодове и банани - общо 105,5 хил. тона, с 6,6% повече на годишна база. Съществен дял (13%) заемат и доставките на ябълки, които се свиват с 8,6%. Вносът на грозде, ягоди, пъпеши, дини, череша и круши нараства с между 24,7% и 60,3% в сравнение със същия период на 2020 г., а този на кайсии намалява с 16,9%.

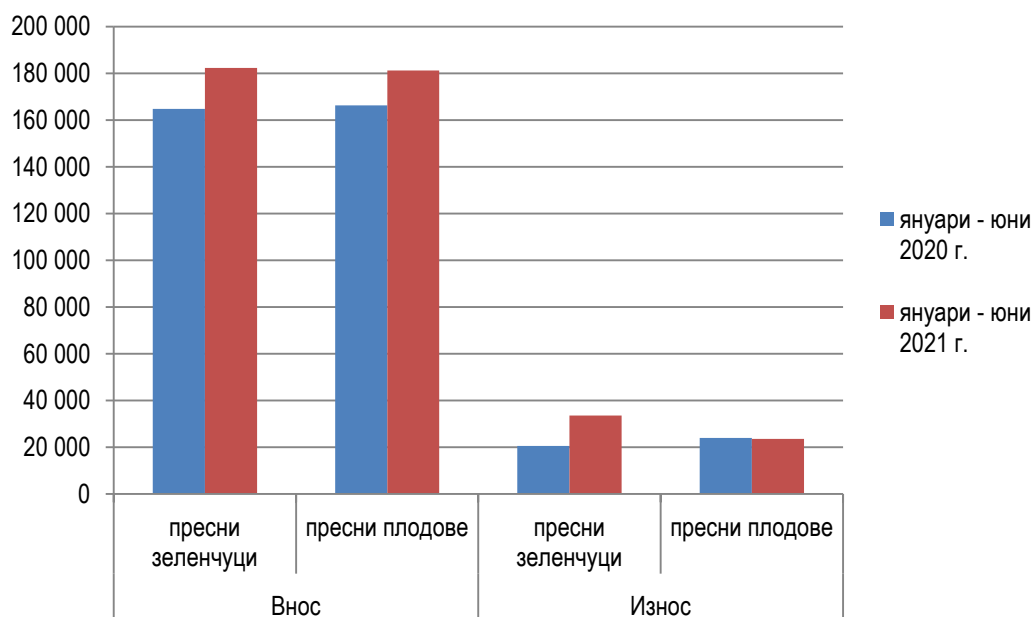
Предварителните данни за първите шест месеца на 2021 г. сочат увеличение на износа на пресни зеленчуци с 63,7% на годишна база, до 33,6 хил. тона. Същевременно, при експорта на пресни плодове се наблюдава леко намаление – с 1,3%, до 23,6 хил. тона.

Най-голям принос за ръста на общия экспорт на пресни зеленчуци има разширената реализация извън страната на домати - с 4,3 хил. тона (72,3%), краставици - с 3,4 хил. тона (59,6%) и пиперки – с 1,8 хил. тона (63,6%). Чувствително повече са и изнесените количества зеле, тикви, сладка царевица, гъби, бобови зеленчуци (основно грах) и лукови зеленчуци - от 36,2% до над два пъти.

Голяма част от регистрирания износ на пресни плодове за периода представлява реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. основно цитрусови плодове. Реализираните извън страната праскови, вишни, дини, кайсии, ябълки и череша са

с между 13,2% и 70,1% по-малко на годишна база, докато експортът на черупкови плодове и ягоди се повишава, съответно с 51,5% и 89,4%.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

В рамките на последната седмица се отчита повишение на средните изкупни цени на фуражна пшеница, царевица, ечемик и слънчоглед с между 0,2% и 5,5%. Без промяна остават цените на хлебната пшеница и рапицата.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 23.09.2021 г., лв./тон без ДДС

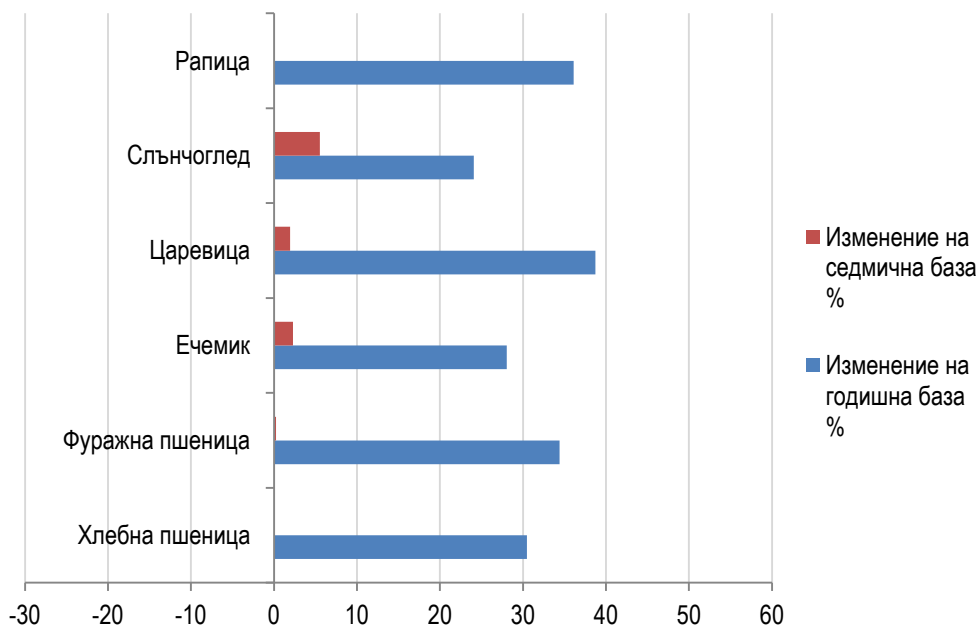
	23.09.2020	15.09.2021	23.09.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	325	424	424	30,5	0,0
Фуражна пшеница	305	409	410	34,4	0,2
Ечемик	278	348	356	28,1	2,3
Царевица	302	411	419	38,7	1,9
Слънчоглед	801	942	994	24,1	5,5
Рапица	720	980	980	36,1	0,0

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

* Няма данни

Поскъпването на основните зърнени и маслодайни култури спрямо аналогичния период на миналата година е в границите от 24,1% (слънчоглед) до 38,7% (царевица).

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 23.09.2021 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Към 24 септември 2021 г. средните цени на едро на оранжерийните краставици, зелето, пипера (зелен и червен), полските домати, ябълките и десертното грозде се понижават с между 2,5% и 14,2% на седмична база. От друга страна, пъпешите поскъпват с 27,3%, а картофите, прасковите и оранжерийните домати - от 1,4% до 14,6%. Средната цена на едро на дините се запазва на нивото от предходната седмица.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 24.09.2021 г., лв./кг

	25.09.2020	17.09.2021	24.09.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,63	0,74	0,75	19,0	1,4
домати (оранжерийни)	2,11	1,71	1,96	-7,1	14,6
домати (открити площи)	1,37	1,28	1,13	-17,5	-11,7
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	1,49	2,00	1,95	30,9	-2,5
краставици (открити площи)	1,26	1,79	*	-	-
пипер (зелен)	1,15	1,55	1,45	26,1	-6,5
пипер (червен)	1,34	1,87	1,75	30,6	-6,4
зеле	0,63	1,01	0,95	50,8	-5,9
дини	0,51	0,44	0,44	-13,7	0,0
пъпеш	*	1,10	1,40	-	27,3

	25.09.2020	17.09.2021	24.09.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
праскови	1,48	2,10	2,25	52,0	7,1
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,40	1,32	1,21	-13,6	-8,3
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	1,45	1,69	1,45	0,0	-14,2

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Годишните ценови изменения при търговията на едро с основните плодове и зеленчуци са преобладаващо в посока нагоре. Цените на картофите, пипера (зелен и червен), оранжерийните краставици, зелето и прасковите са от 19% до 52% над нивата отпреди една година, докато при домати (от открити площи и оранжерийни), дините и ябълките се отчита намаление в рамките на 7% - 17,5%. Десертното грозде се предлага на същата цена като година по-рано.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 24.09.2021 г.

